

1. Resumé

1.1. Om formandskabets rådgivning

Det overordnede sigte med formandskabets rådgivning er at styrke kvaliteten af folkeskolen og ungdomsskolen. Kvalitet er knyttet til en høj grad af målopfyldelse.

På folkeskoleområdet er der en hel række mål vedrørende elevernes faglige kundskaber og færdigheder, personlige forudsætninger og samfundsforståelse. Kvalitetsbegrebet er altså ikke entydigt. Vi vil derfor løbende søge at indkredse, hvad der forstås ved høj kvalitet i folkeskolen, og bidrage til at afdække og dokumentere de mange forskellige faktorer, som tilsammen er afgørende for skolernes kvalitet. Vi vil bidrage til at udvikle en samlet model for vurdering af kvaliteten i folkeskolen baseret på en række eksisterende og nye indikatorer.

Herudover vil vi bestræbe os på:

- at rådgivningen i videst muligt omfang baseres på analyser og dokumentation af forholdene i danske skoler, men også på analyser fra andre lande. Vi nedsætter et internationalt panel, som kan inspirere og medvirke til en perspektivering af de danske problemstillinger.
- at det klart fremgår, hvordan vi vurderer analyser og fakta, og på hvilket grundlag vi formulerer anbefalinger om nye initiativer på folkeskoleområdet.
- at vi – ud over rådgivningen af undervisningsministeren – formidler viden, dokumentation og vurderinger til alle relevante aktører i og omkring skolen.

Vi igangsætter løbende evalueringer på folkeskoleområdet, primært via Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Herudover vil det være hensigtsmæssigt, at formandskabet, ligesom i det nu nedlagte Grundskoleråd, iværksætter udviklingsarbejder- og

forskningsprojekter vedrørende folkeskolen og ungdomsskolen. Der er endvidere afsat 30 mio. kr. i 2008 og 2010 til et strategisk forskningsprogram i uddannelsesforskning, som bl.a. skal skabe viden om, hvilke undervisningsmetoder der virker. Formandskabet vil kunne rådgive om forskningsbehovet på folkeskoleområdet.

1.2. Om evaluering i folkeskolen

Beretningen kommenterer bl.a. de kommende nationale test og udvikling af en god evalueringskultur. Hovedformålet med test og evalueringer er efter vores opfattelse ikke at måle, men derimod den efterfølgende opfølgning og handling på måleresultaterne. Testene er således et meget vigtigt *middel* til at skabe forbedringer i skolen og ikke et mål i sig selv.

Testresultaterne kan allerede ved indførelsen i 2007 umiddelbart indgå i evalueringen af den enkelte elev eller klasse og kan dermed være en del af grundlaget for lærerens og skolens valg af indsats i forhold til den enkelte elev og klasse.

På lidt længere sigt kan testresultaterne desuden indgå som en vigtig kilde til at vurdere en skole eller en kommunes samlede skolevæsen. Det er vigtigt at være opmærksom på, at testresultater fra et enkelt år kan være påvirket af tilfældige forhold. Der kan således være gode forklaringer på, at en klasse eller en skole af og til opnår et særlig dårligt (eller særlig godt) testresultat, og ofte kender læreren eller skolelederen årsagerne hertil – og vil være den nærmeste til at rette op på det, når der er behov for det. Foreligger der derimod dårlige testresultater for en skole eller en kommune gennem flere år, vil det være en forholdsvis sikker indikator for mere vedvarende problemer med den faglige kvalitet.

Formandskabet anbefaler herudover:

- at følge udviklingen, med henblik på at overveje om der er andre områder, hvor der skal udvikles evalueringsredskaber, så de dækker mere bredt. Et for ensidigt fokus på fag-

lige kundskaber og færdigheder kan indebære en risiko for, at andre vigtige sider af skolens kvalitet glider ud af fokus. Skolerne kan ved fx at inddrage resultaterne af de lovpligtige undervisningsmiljøundersøgelser sammen med testresultaterne få et mere balanceret grundlag for at vurdere kvaliteten af skolen og de enkelte klasser. Det er et vigtigt mål for formandskabet at bidrage til, at der skabes overblik over og sammenhæng mellem de mange evalueringsredskaber.

- at der altid korrigeres for elevernes sociale baggrund, når resultater af prøver og test sammenlignes på tværs af skoleklasser, skoler og kommuner. En sådan korrektion vil medvirke til at give et mere retvisende billede.
- at man ikke alene sammenligner gennemsnitsresultater, men at der også ses på, hvordan forskellige elevgrupper klarer sig. Det er også vigtigt at belyse spredningen og variationen i elevernes resultater.

Nationale test, elevplaner, kommunernes kvalitetsrapporter mv. skal sikre synlighed og fokus på, hvad der skal læres, og hvordan det enkelte barn når de fastsatte mål. Når disse nye tiltag lægges oveni den betydelige mængde af love, regler og kommunale styringstiltag, der allerede findes på skoleområdet, er der ingen tvivl om, at skolerne i den kommende tid har behov for tid til at implementere de nye redskaber.

Vi vil derfor opfordre til, at både staten og kommunerne viser mådehold med love, regler og styringstiltag den kommende tid. Samtidig har skolerne behov for hjælp og vejledning fra staten og kommunerne til at håndtere de store forandringer.

1.3. Fokusområder i kommende beretninger

Formandskabet ser det som en hovedopgave at tilvejebringe dokumentation for de initiativer og indsatser, der medvirker til at øge kvaliteten i folkeskolen og ungdomsskolen. Formandskabet vil bestræbe sig på at dokumentere sammenhænge mellem gode resultater og en bestemt indsats – hvilket er en forudsætning for systematisk udbredelse af god praksis.

Vi vil bl.a. i kommende beretninger undersøge erfaringerne med og effekterne af de nye redskaber til evaluering i folkeskolen, dvs. særligt de nationale test, elevplaner og kvalitetsrapporter.

Vi vil ligeledes følge og vurdere kvaliteten i folkeskolen på grundlag af nationale og internationale undersøgelser, efterhånden som de bliver tilgængelige. Som led heri vil vi vurdere resultaterne af undersøgelsen PISA 2006, der har naturvidenskab som hovedtema og forventes offentliggjort i december 2007.

Herudover har vi udvalgt en række indsatsområder, som vil være i fokus for vores arbejde de kommende år:

- Elever med særlige behov. Det er væsentligt, at folkeskolen tidligt får identificeret elever, der har behov for en særlig indsats, og at der reageres hurtigt, så undervisningen tilpasses den enkelte elev. Formandskabet vil derfor fokusere på områderne *negativ social arv*, *specialundervisning* og *indvandrer/efterkommere*, jf. boks 1. Vi vil i den forbindelse bl.a. se på deltagelse i heldagsundervisning i den kommunale ungdomsskole.
- Vi vil se på nogle af de faktorer, der har betydning for, hvor godt det lykkes at udnytte skolens, lærernes og forældrenes ressourcer. Vi vil derfor fokusere på områderne *ledelse* og *forældresamarbejde*, jf. boks 1.
- Det er et vigtigt slutmål for folkeskolen, at de unge er i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Vi vil derfor fokusere på *overgangen fra folkeskolen til ungdomsuddannelserne*, jf. boks 1. I den forbindelse vil vi også se på ungdomsskolens rolle.

De valgte fokusområder vil udgøre en ramme for formandskabets arbejde de kommende år. Vi vil opsamle og bruge den eksisterende viden på de enkelte områder, og vi vil indgå i samarbejde med relevante aktører som fx videntcentre og forskningsinstitutioner.

Vi vil igangsætte undersøgelser af fokusområderne og anvende resultater af disse og andre undersøgelser til at stille forslag til initiativer, der kan understøtte kvalitetsudviklingen. Vi vil som noget af det første se på resultaterne fra undersøgelsen PISA 2006 og elever med særlige behov.

Boks 1. Formandskabets fokusområder

Negativ social arv

Elevernes sociale baggrund har betydning for, hvordan de klarer sig i skolen. Det er ikke i tilstrækkelig grad lykkedes den danske folkeskole at kompensere for den negative sociale arv. Derfor vil vi:

- fokusere på, hvordan de nye redskaber til evaluering i folkeskolen kan medvirke til at mindske betydningen af negativ social arv.
- belyse sammenhængen mellem frit skolevalg og social baggrund, herunder fordeling af eleverne mellem skolerne.

Specialundervisning

En stor gruppe unge forlader folkeskolen med et dårligt udbytte af undervisningen. Det stiller spørgsmålstegn ved folkeskolens evne til i tilstrækkelig grad at tilgodese elever med særlige behov. Derfor vil vi:

- belyse omfang, resultater og effekter af specialundervisningen, herunder sammenhængen mellem specialundervisningen og rummeligheden i den almindelige undervisning.
- fokusere på opgavevaretagelsen i den nye kommunale struktur.

Indvandrere og efterkommere

En stor del af indvandrerne og efterkommerne klarer sig dårligere i folkeskolen end de danske elever, og færre indvandrere og efterkommere gennemfører en ungdomsuddannelse. Vi vil derfor:

- fokusere på, hvordan indvandrere og efterkommere kan sikres bedre sproglige og faglige kompetencer.
- belyse, om der er særlige barrierer, som gør sig gældende for bestemte grupper, og om der kan anbefales særlige indsatser for disse grupper.
- sætte fokus på lærernes kompetencer til at undervise indvandrere og efterkommere.
- se på, hvordan sammenhængen mellem undervisningen i dansk som andetsprog og de øvrige fag kan styrkes.

Forældresamarbejde

Den mere fleksible planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen i folkeskolen stiller sammen med et øget engagement fra forældrene i børnenes udvikling større krav til samarbejdet mellem skole og hjem. Vi vil derfor:

- se på erfaringer med elevplanerne, herunder på elevplanernes betydning for samarbejdet mellem skole og hjem.
- belyse, hvordan det sikres, at alle forældre deltager i samarbejdet med skolen, og hvilke mekanismer der sikrer, at konflikter mellem skolen og forældre løses på en hensigtsmæssig måde.

Ledelse

God skoleledelse er vigtig, hvis kvaliteten og evalueringskulturen i folkeskolen skal styrkes. Vi vil derfor:

- se på mulighederne for at iværksætte yderligere undersøgelser af sammenhængen mellem skoleledelse og kvalitet i folkeskolen.
- følge resultaterne af de kommende OECD-undersøgelser om skoleledelse nøje og undersøge, hvordan der på kommune- og skoleniveau følges op på de anbefalinger, som bl.a. Danmarks Evalueringsinstitut og OECD er kommet med.

Overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse

Effekten af den nuværende indsats for at styrke kvaliteten i folkeskolen kan bl.a. måles ved andelen af unge, der får en ungdomsuddannelse efter folkeskolen. Vi vil derfor:

- følge udviklingen i andelen af unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, herunder særligt indvandrere og efterkommere.
- fokusere på, hvordan initiativer på folkeskoleområdet kan understøtte, at de unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Vi vil herunder se på ungdomsskolernes rolle.